

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/43/2016
Identifikačné číslo spisu:	8404113694
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8404113694.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ Mgr. V., 2/ N., 3/ C., bývajúcich v U., proti žalovanej Z., bývajúcej v U., zastúpenej advokátskou kanceláriou Beňo & partners, s.r.o., so sídlom v Poprade, Nám. sv. Egídia 93, o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 2 C 3/2004, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 20. júla 2015 sp. zn. 8 Co 151/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcom 1/, 2/ a 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Kežmarok rozsudkom (v poradí tretím) zo 17. apríla 2014 č.k. 2 C 3/2004-293 určil, že žalobcovia 1/ až 3/ nadobudli vydržaním právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechodu vlastníkov stavby - rodinného domu súp. č. XXX postaveného na parcele č. XXXX, katastrálne územie U., evidovaných na katastrálnom odbore Okresného úradu v Kežmarku na liste vlastníctva č. XXX cez pozemok - parcelu č. XXXX/X, katastrálne územie U., zapísanú na liste vlastníctva č. XXX na katastrálnom odbore Okresného úradu v Y. a to tak, ako je to vyznačené v zmysle znaleckého posudku Ing. N. č. XX/XXXX na geometrickom pláne č. XXXXXXXXX - XX/XXXX z 31. júla 2007, vyhotoveným K., G. a overeným 14. augusta 2007 Správou katastra Y. pod č. XXX/XXXX, ktorý tvorí neoddeliteľnú prílohu rozsudku. Mal preukázané, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi parcely č. XXXX o výmere 228 m², parcely č. XXXX - záhrady o výmere 253 m² a stavby - rodinný dom súp. č. XXX na parcele č. XXXX, zapísané na liste vlastníctva č. XXX, katastrálne územie U.. Žalovaná je výlučnou vlastníčkou susediaceho pozemku, stavby rodinného domu na ňom postavenej a pozemku parc. č. XXXX/X, ktorý sa nachádza medzi týmito pozemkami a ktorý slúži žalobcom ako prístupový chodník k domu. Výkonaným dokazovaním zistil, že žalobcovia začali stavať dom v súlade s územným plánom a stavebným povolením v roku 1974 a po kolaudácii v roku 1977 sa do domu nasťahovali a užívali ho. Z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania nehnuteľností bol 26. mája 1974 zhotovený geometrický plán č. XXXX-XXX-XX, na základe ktorého boli vytvorené pozemky prislúchajúce potrebám pre výstavbu rodinného domu a bola vytvorená parcela

č. XXXX/XX o výmere 78 m² ako spoločný dvor pre V. v podiele 1/3 (matku žalobcu 2/ a žalovanej) N. v podiele 1/3 a Z. v podiele 1/3. V súlade s územným plánom a stavebným povolením žalobcovia začali v roku 1974 stavať rodinný dom, do ktorého sa po kolaudácii v roku 1977 nasťahovali a užívali ho. Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania zistil, že geometrický plán č. XXXX-XXX-XX bol zapísaný pod číslom zmeny KN XX/XX, pričom V. nebola výlučnou vlastníčkou parcely č. XXXX/XX (po THM parcela č. XXXX/X), ale iba podiele 1 na základe kúpy v roku 1960 a tento svoj podiel odpredala v roku 2001 Z.. Ďalej zistil, že žalobcovia predmetnú parcelu užívali najmenej od roku 1977 nerušené minimálne do roku 2002 a dospel k záveru, že žalobcom vzniklo právo prechodu vydržaním pre vlastníkov stavby rodinného domu so súpisným č. XXX, na parcele č. XXXX cez pozemok parcela č. XXXX/X, nakoľko títo boli subjektívne presvedčení, že právo prístupu im patrí a boli aj v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam, že ide o spoločný dvor ku všetkým stavbám, ktoré sa tam nachádzajú. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovanej rozsudkom z 20. júla 2015 sp. zn. 8 Co 151/2014 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Dospel k záveru, že súd prvého stupňa v potrebnej miere zistil rozhodujúci skutkový stav, dospel k správny a úplným skutkovým zisteniam a na ich základe vec správne právne posúdil. Záver okresného súdu, že dobromyseľnosť žalobcov bola preukázaná a že parcela č. XXXX/X slúžila na prístup k rodinnému domu najneskôr od roku 1977 až do roku 2002, mal za plne akceptovateľný. Uviedol, že námietky žalovanej, že žalobcovia účelovo umiestnili svoj rodinný dom na hranicu k parcele, ktorá je predmetom sporu neobstoja, nakoľko rodinný dom bol riadne skolaudovaný a užívaný a predmetná parcela bola už v roku 1974 označená ako spoločný dvor.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, navrhla ho spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, eventuálne zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dôvodoch dovolania uviedla, že v podanom odvolaní poukázala na to, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V nadväznosti na to odvolaciemu súdu vytkla, že nesprávne vec právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav, keď konštatoval správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. Bola názoru, že žalobkyňa 1/ nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení a teda súdy oboch stupňov pochybili, keď určili existenciu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech osoby, ktorá nie je vlastníkom stavby, ku ktorej sa má viazať. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci.

Žalobcovia 1/ - 3/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že naliehavý právny záujem nie je daný iba vlastníctvom a žalobkyňa 1/ v rodinnom dome býva od narodenia a musí mať možnosť dostať sa do rodinného domu. Boli názoru, že vecné bremeno bolo zriadené voči žalovanej v prospech majiteľov a vždy na nových majiteľov s prechodom vlastníctva nehnuteľnosti. Navrhli rozsudok odvolacieho súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie

prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky) je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovanej z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Prípustnosť dovolania žalovanej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľke bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Na posúdenie prípustnosti dovolania - aj z aspektov § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. - je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07).

Podľa obsahu dovolania dovolateľka zastáva názor, v zmysle ktorého jej súdy odňali možnosť pred súdmi konať tým, že vec nesprávne právne posúdili. Pokiaľ ide o námietku nesprávneho právneho posúdenia veci, treba preto uviesť, že ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu (s jeho procesným postupom v konaní, so samou procedúrou pojednania veci súdom) a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súdom, ktoré spočíva v aplikácii hmotnoprávneho alebo procesného predpisu na zistený skutkový stav a ktoré je vyjadrené vo finálnom produkte

občianskeho súdneho konania - v rozhodnutí, sa vo všeobecnosti účastníkovi tohto konania neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je v rozhodovacej praxi senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky všeobecne považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť iba procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov samo osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď R 54/2012 a tiež napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011). Nesprávnym právnym posúdením vecí súd totiž neznemožňuje účastníkovi konania realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať.

Pokiaľ dovolateľka uplatňuje aj dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., tieto sú síce prípustnými dovolacími dôvodmi (ktoré možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné) samotné tieto dôvody ale prípustnosť dovolania nezakladajú (por. vyššie uvedené). Dovolanie je v ustanoveniach občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia alebo vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Keďže prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a dovolacím súdom neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom 1/ až 3/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že im žiadne nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.